

ОЦІНКА НАСЛІДКІВ АГРАРНОЇ РЕФОРМИ ОЛІЄЖИРОВОЇ ГАЛУЗІ УКРАЇНИ

В.Ф. НЕВЛАД, кандидат економічних наук
Уманський державний аграрний університет

У результаті здійснення реформ в аграрному секторі відбулися суттєві зміни в організаційно-правовій структурі сільськогосподарських виробників, недержавна форма власності стала переважаючою у виробництві сільськогосподарської продукції. Зміна форм власності та форм господарювання на селі трансформували галузь виробництва, в тому числі, й олієжирову галузь. Великі площі по виробництву насіння соняшнику в колишніх КСП не додержуючи правил сівозміни почали зростати, відповідно урожайність почала знижуватись.

Перехід до ринку позначився на процесах спеціалізації й концентрації та певною мірою – на розміщенні. Господарства стали скорочувати посівні площі культур, особливо низькорентабельних або взагалі збиткових. Проте культуру соняшнику це не торкнулося, а навпаки – площі посівів соняшнику з кожним роком все зростали. Тільки мито на вивіз насіння соняшнику за кордон трохи призупинило цей процес.

Сучасний стан сільського господарства та інших галузей агропромислового комплексу України вимагають обґрунтованого визначення стратегічних напрямів здійснення аграрної політики в господарствах АПК, припинення спаду виробництва сільськогосподарських культур, крім соняшника, і забезпечення стійкості та нарощування їх обсягів, відновлення й розширення внутрішніх і зовнішніх ринків продовольства, реалізації соціально-економічних перетворень.

Запровадження нами механізму стійкості підприємства передбачає повне використання як внутрігосподарських, так і зовнішніх факторів.

Внутрігосподарські:

- Удосконалення механізму господарських і орендних виробничих відносин
- Розробка і впровадження виробничих технологій, пристосованих до сучасних умов ресурсозабезпечення
- Формування господарської власності, критерієм якої є праця
- Створення раціональних виробничих структур
- Мотивація та організація праці робітників і спеціалістів з метою створення колективної власності
- Забезпечення стійкого розвитку особистих селянських господарств
- Організація внутрігосподарського ресурсозабезпечення на основі створення служби маркетингу
- Розширення лізингової діяльності
- Запровадження економічного механізму впливу на якість сільськогосподарської продукції
- Формування власних фінансових ресурсів

- Оптимізація грошового обігу і підтримка платоспроможності господарства
- Максимізація чистого прибутку

Зовнішні:

- Забезпечення державного законодавства і розробка регіональних правових актів
- Посилення інтеграційних процесів у виробництві і промисловій переробці
- Регулювання та розширення ринку і ринкової інфраструктури
- Розвиток сільських територій
- Державна підтримка на основі цільових програм
- Відновлення і підвищення родючості землі.
- Розвиток і підтримка аграрної науки
- Забезпечення середньо- і довгострокового пільгового і інвестиційного кредитування
- Виділення кредитів для лізингу
- Пільги на розвиток селекції і насінництва, племінного тваринництва
- Запровадження пільгового оподаткування, включаючи єдиний сільськогосподарський податок
- Компенсації на % за кредит
- Формування цінового механізму
- Забезпечення інституту мінімальних гарантованих цін на продукцію і квот на виробництво
- Створення іпотечних (земельних) банків
- Запровадження механізму страхування

Внутрігосподарські фактори спрямовані перш за все на удосконалення механізму господарювання, відновлення ресурсного потенціалу, запровадження інтенсивних ґрунтозахисних технологій біологічного землеробства, формування власних фінансових ресурсів, максимізації чистого прибутку.

У зовнішніх напрямках стійкості розвитку підприємств АПК передбачено, що тільки держава здатна здійснити вибір “точок росту” економіки, тобто визначити важливі за своїм соціально-економічним значенням або пріоритетні з погляду науково-технічних перспектив, потенціалу росту і конкурентоспроможності галузі, сфери підприємств національної економіки, організувати їх стимулювання і підтримку.

Аналізуючи проведені економічні реформи можна сказати, що в Україні не сформоване економічне середовище, яке б відповідало не лише ринковій економіці, а й перехідному періоду до ринку. У даній ситуації сільське господарство позбавлене регулюючої ролі держави, зі зміною виробничих відносин зазнало величезних збитків. На нашу думку, економічна політика держави, або зовнішні фактори мають забезпечити: стійкість суб’єктів господарювання в процесі їх розвитку через формування ефективної політики фінансування; оптимізацію грошового обігу і підтримку платоспроможності господарської структури. Тут важливо ефективно управляти грошовими потоками, підтримувати ліквідність оборотних активів. Держава повинна сприяти створенню корпоративних і приватних систем.

